

Wprowadzenie

Bezpieczeństwo w komunikacji lotniczej już od lat 60. ubiegłego wieku stało się priorytetem dla społeczności międzynarodowej czego wyrazem było wprowadzenie tzw. tokijsko-hasko-montrealskiego systemu prawa w ochronie lotnictwa cywilnego. 11 września 2001 r., kiedy to terroryści wykorzystując statki powietrzne dokonali zamachu na World Trade Center w Nowym Jorku, stał się cezurą całkowicie zmieniając podejście do bezpieczeństwa w komunikacji lotniczej i jej ochrony. Na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym wprowadzono adekwatne do zagrożeń systemy ochrony rozumiane jako połączenie sił i środków w celu utrzymania bezpieczeństwa przed aktami bezprawnej ingerencji, w tym atakami terrorystycznymi. Udaremnione zamachy z użyciem płynnych substancji wybuchowych w Londynie w 2006 r. czy udane wejście Nigeryjczyka Umara Faruka Abdulmutallaba z materiałem wybuchowym na pokład samolotu lecącego z Amsterdamu do Detroit w 2009 roku wskazują, że mimo wprowadzonych systemów ochrony i podejmowanych wysiłków służb ochrony zagrożenia te nadal pozostają aktualne.

W systemie ochrony lotnictwa cywilnego podmiot jest elementem kluczowym – zarówno podmiot bezpieczeństwa, podmiot zagrażający bezpieczeństwu, jak i podmiot odpowiedzialny za to bezpieczeństwo. Podmiot bezpieczeństwa w obiektywnym wymiarze usytuowany jest w centralnym miejscu systemu ochrony oraz w konkretnym środowisku bezpieczeństwa, w którym funkcjonują również potencjalni sprawcy czynów przestępnych, jak i pracownicy służb odpowiedzialni za zapewnienie bezpieczeństwa. Środowisko bezpieczeństwa będzie zatem w oczywisty sposób determinowało podjęte środki ochrony (możemy sobie wyobrazić środowisko skrajnie niebezpieczne w rozumieniu Hobbesa lub na przeciwnym biegunie środowisko w pełni bezpieczne, jak idealistyczne środowisko liberalizmu Kanta), jednak niewątpliwym elementem jest w tym systemie człowiek. Właściwe przygotowanie kadr w ochronie lotnictwa cywilnego jest czynnikiem zapewniającym osiągnięcie celu ochrony (stanu bezpieczeństwa) nawet w skrajnie niebezpiecznym środowisku. Oczywiście natura systemu powoduje, że nie ma systemów w 100% zapewniających bezpieczeństwo, jednak niewłaściwe przygotowanie kadr może ten poziom jeszcze znacznie obniżyć. Tą problematyką zajęli się autorzy tekstów niniejszej monografii, przekrojowo analizując przygotowanie kadr w ochronie lotnictwa cywilnego w aspektach formalnym, socjopedagogicznym i merytorycznym.

prof. WSB dr hab. Adrian K. Siadkowski